

ผลของภาวะสมรสที่มีต่อการลดลงของภาวะเจริญพันธุ์ในประเทศไทย

ปราโมทย์ ประสาทกุล¹ และศุทธิดา ชวนวัน²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ที่จะตรวจสอบผลกระทบของการแต่งงานที่มีต่อภาวะเจริญพันธุ์ของประชากรไทย ทั้งนี้เพื่อจะดูว่าแนวโน้มของการแต่งงานที่ลดลงหรือการอยู่เป็นโสดของสตรีที่เพิ่มขึ้นนั้นจะทำให้อัตราเจริญพันธุ์รวมเปลี่ยนแปลงไปมากน้อยเพียงใด การศึกษานี้ได้ใช้ข้อมูลการแต่งงานจากสำมะโนประชากรและการฉายภาพประชากรมาสร้างแบบจำลอง 3 แบบ ซึ่งมีสมมติฐานให้อัตราสมรสเปลี่ยนแปลงไป ในขณะที่ให้ภาวะเจริญพันธุ์สมรสยังคงเดิม แบบจำลองนี้ได้ทดสอบค่าประมาณผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงภาวะสมรส โดยดูผลกระทบจากแบบจำลอง 3 แบบที่แตกต่างกันในระยะเวลา 15 ปี คือ ระหว่างปี พ.ศ. 2548-2563 ผลการศึกษาพบว่า ถ้าการสมรสของสตรีอายุ 15-49 ปี เพิ่มจากร้อยละ 65 เป็น 70 ในอีก 15 ปีข้างหน้า จะทำให้อัตราเจริญพันธุ์รวมเพิ่มจาก 1.57 เป็น 1.68 ถ้าการสมรสของสตรีอายุ 15-49 ปี ยังคงที่อยู่ที่ร้อยละ 65 ตลอด 15 ปี อัตราเจริญพันธุ์รวมจะคงที่อยู่ที่ 1.57 และถ้าการสมรสของสตรีอายุ 15-49 ปี ลดลงจากร้อยละ 65 เหลือ 60 ในระยะเวลา 15 ปี อัตราเจริญพันธุ์รวมจะลดลงจาก 1.57 เป็น 1.44

ABSTRACT

Consequences of nuptiality on fertility decline in Thailand

Pramote Prasartkul and Sutthida Chuanwan

This study aims to examine consequences of nuptiality on fertility in Thai population. It intends to examine the degree of impact of decreasing marriage or increasing celibacy on the total fertility rate (TFR). This study uses marriage data from censuses and population projection in constructing three scenarios of hypothetical different marriage rates with constant general marital fertility. These scenarios are designed to estimate the impact of changing in nuptiality on TFR during the period of 15 years, from 2005 to 2020. The result is that if the proportion of married women aged 15-49 years increases from 65 to 70 percent in 15 years, the TFR increases from 1.57 to 1.68. If the proportion of married women aged 15-49 years is constant at 65 percent throughout 15 years, the TFR will be stable at about 1.37. In the third scenario when the proportion of married women aged 15-49 years decreases from 65 to 60 percent in 15 years, the TFR will decrease from 1.57 to 1.44.

¹ ศาสตราจารย์ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

² นักศึกษาปริญญาเอก ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาประชากรศาสตร์ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล